ÇÖL MASALI

YAZAN
Kudret Ayşe YILMAZ

RESİMLEYEN
Elif YEMENİCİ

DİB YAYINLARI

Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları: 1319/1
Çocuk Kitapları: 303

Yayın Yönetmeni
Dr. Yüksel Salman

Koordinasyon
Yunus Akkaya

Eser İnceleme
Hale Şahin

Editör
Zeynep Ulviye Özkan

Grafik&Tasarım
MTK

Baskı Takip
İsmail Derin

Baskı
Bilnet Matbaacılık ve
Ambalaj San. A.Ş.
444 44 03

1. Baskı, İstanbul 2017

Eser İnceleme Komisyon Kararı
29.09.2016/18

2017-34-Y-0003-1319/1
ISBN: 978-975-19-6675-9
Sertifika No: 12931

Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü
Basılı Yayınlar Daire Başkanlığı
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı
No:147/A 06800 Çankaya/ANKARA
Tel: 0312 295 72 93-94
Faks: 0312 284 72 88
e-posta: diniyayinlar@diyanet.gov.tr

İçindekiler

Çok çok eskidendi… Kulaksız koyunlar iki ayak üzerinde, keçi güderdi. Kediler inek sağar, keklikler pirelerle yarenlik ederdi. Balıklar kanatlı, kuşlar yüzgeçli, kaplumbağalar kabuksuz uçar, dikensiz kirpiler kilim kenarı dikerdi. Acıkan acıktım demez, susayan ağzını nehre dayar da bin günlük ihtiyacını tek seferde içerdi.

İşte o zamanlarda hörgüçsüz, çok güçsüz bir deve doğdu. Adını, anacığı "Kerimer" koydu. Kerimer büyüdükçe hörgüçsüz oluşunu fark eder oldu, ama onu asıl üzen hörgücünün olmayışı değildi. Hörgüçsüzlük zaten hep hoşuna giderdi, bu sayede kendini diğer tüm develerden daha yakışıklı bilirdi. Gelgelelim üzüldüğü mesele, o pek de beğenmediği diğer deve yavruları gibi özgür bırakılmayışıydı.

Biraz koşsa anacığı ardından, "Yeter! Dur yavrum, koşma…" derdi. Hele çöle doğru gitmeye yeltense babası, "Uzaklaşma sakın, hemen dön…" diye seslenirdi. Gönlünce eğlenmek için ele geçirdiği tüm fırsatlara, arkadaşları engel olup "Sen koşma… Sen gitme… Sen gezme… Sen yapma… Sen gelme…" diyorlardı.

Kerimer'in en büyük hayali vahaya ulaşmaktı. Vaha; uçsuz bucaksız çölün ortasındaki suyu bol, ağaçlık, ferah ve güzel tek yerdi. Kerimer yeterince büyümüş olsa da hayalini kurduğu gün bir türlü gelmiyordu. Yine bir akşam arkadaşlarının ondan gizli vahaya gittiğini işitti. Çok öfkelenmişti. Farklı olduğu için kıskanıldığı şüphesi içine bir kıvılcım olup düşüverdi. Kararını o anda verdi. Vahaya tek başına gidecek ve bir daha da geri dönmeyecekti.

Çöldeki İlk Gece

Kimseyle vedalaşmadı. Bundan böyle yalnız yaşayacak ve buradaki herkesi en kısa zamanda unutacak; hatta belki de hörgüçsüz develerden kurulmuş bir kervanın lideri olacaktı.

Yaşadığı çadırdan uzaklaşan Kerimer'in nazik ayakları çölün kızgın kumlarında yanmaya başladı. Dizlerinde derman kalmamış, susuzluktan dili damağına yapışmıştı. Gözleri kararmaya, başı dönmeye başladı. Kumdan bir tepenin dibine devrildi.

Gözlerini açtığında gece olmuştu. İçinde ilk kez korkuya rastladı. Önce rüzgârın sesini dinledi. Sonra yuvalarına giden kısa bacaklı çöl karıncalarını, toprakta kayıp uzaklaşan kara akrepleri, kıkırdak sırtlı iri kertenkeleleri izleyip durdu. Hüzünlenmişti. Kimsesizdi.

Zemheriden el almış dondurucu bir soğuk başladı. Rüzgâr, ay ışığı altında parlayan kumlarla dans ediyordu. Kerimer'in gözleri, karşısındaki ıssız kuyuya kayan bir kara yılana takıldı.

"Ne şanslı yılanmış bu. Mis gibi indi dibe, orada ne sıcak var ne soğuk değer tene… Üstelik ayakları yok ki yansın kumda, hem gövdesi büyük değil ki gezdirip dursun bir gölge ümidiyle. Canı mı sıkıldı kayar gider toprak altına, canı mı yandı sokar susturur düşmanını. Oh ne güzel bir hayat… Oh ne tatlı rahat…" derken esasında hâlinden hiç de memnun olmadığını anladı. Yılan olabilmek deve kalmaktan çok daha güzel göründü gözüne. Ailesi ona özgürlük vermemişti. Hiçbir arkadaşı onu şenlikli bir oyuna davet etmemişti.

Ön bacaklarının üzerinde sürüne sürüne az evvel kara yılanın girdiği kuyunun başına kadar gelebildi.

Bir yudum su içse yaşama dönerdi, aksi hâlde hayat onun için bitecekti. Kuyudan su çekmek için ne bir kova ne de ip vardı. Başını kuyunun içine doğru uzattı. Karanlıktan başka bir şey görmek mümkün değildi. Biraz daha uzandı, yine göremedi; biraz daha uzandı ve o esnada büyük bir çığlıkla kulakları çınladı. Ayaklarının dibinde küçük bir tepe gibi binlerce karınca birikmişti. Çok öfkelilerdi.

“Ne var ey karıncalar?” diyen Kerimer’e yığın yığın karıncaların sırtına tırmanmış iri bir karınca yanıt verdi:

– Sen ki nice devesin? Daha evvel hiçbir atan bize zarar vermiş değildi. Bak hele evladıma, ne hâle geldi! Ayağını kırdın onun.

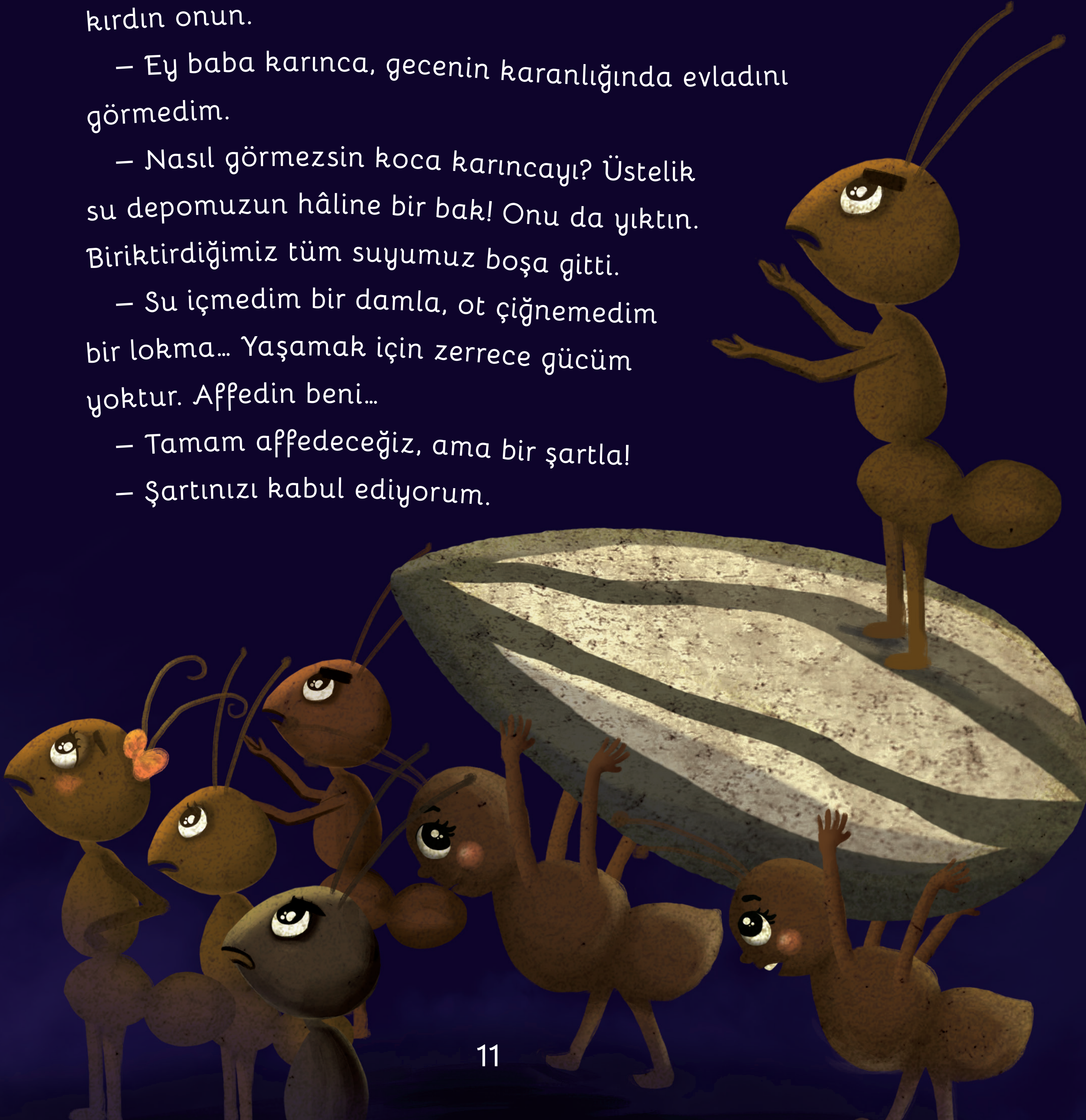
– Ey baba karınca, gecenin karanlığında evladını görmedim.

– Nasıl görmezsin koca karıncayı? Üstelik su depomuzun hâline bir bak! Onu da yıktın. Biriktirdiğimiz tüm suyumuz boşa gitti.

– Su içmedim bir damla, ot çiğnemedim bir lokma... Yaşamak için zerrece gücüm yoktur. Affedin beni...

– Tamam affedeceğiz, ama bir şartla!

– Şartınızı kabul ediyorum.

Issız Kuyunun Sırrı

Baba karıncanın şartı şuydu: Kerimer kuyuya inecek, su deposunu kırdığı için dökülen sular yerine onlara su getirecekti. Kerimer, baba karıncanın şartını duyunca şaştı kaldı. Şartı peşinen kabul ettiği için pişmandı. "Aman karınca, yaman karınca... Her işte ol kararınca. Ben nasıl yaparım o dediğini? Ben nasıl inerim şu kör kuyuya? Yok ki pençelerim tutunabileyim yosunlu duvarına, yok ki kanadım uçarak ineyim sert zeminine!" diye inlese de karıncalar isteklerinden vazgeçmemekte kararlıydı.

Kuyunun karanlığına uzanan Kerimer büyük bir gürültüyle kuyunun dibine çakıldı. Her yanı acımıştı ve kanıyordu. Bu kuyunun içinden çıkamayacağını ve burada öleceğini düşündükçe hıçkırarak ağlamaya başladı. Şimdi tüm ailesi, arkadaşları ılık çadırlarında uyuyor olmalıydı.

Gözleri kapanıyordu. Kalbinin atışları yavaşladı.

O an bir çıtırtı işitti. Sonra küçücük bir ışığın hızla yaklaştığını gördü. Korkudan tir tir titriyorken nefesini tutmuş, başına geleceklere razı olmuştu. Bazı konuşmalar duyuluyordu:

– Bu bir deve mi?

– Galiba...

– Hey deve, ne işin var kuyumuzda?

Kerimer konuşmak istese de sesi bir türlü çıkmıyordu. Karşısında katran karası, iki kalın ve yaşlı yılan durmaktaydı. Konuşamadığını fark ettiler ve diğer yılanları da çağırdılar.

Az sonra Kerimer'in düştüğü yere her cinsten, her cüsseden, her yaştan onlarca yılan birikti. Yılanlar içinde boynuzlu olanı kalabalığa seslenmek üzere devenin sırtına tırmandı:

– Sevgili ailem, bu deve yolunu kaybetmiş ve buraya düşmüş olmalı. Konuşamıyor, sanıyorum ki dili tutulmuş korkudan. Zaten hörgücü de yok, garip bir deve bu. En iyisi onu öldürmek olacaktır, dedi.

Sırtı cilalanmış gibi ışıl ışıl parlayan kara yılan söz aldı:

– Evet, ama öldürürsek burada çürür. Kokusundan rahatsız olup evimizi, yurdumuzu mu terk edelim? Önce biraz su verelim, derdi neymiş dinleyelim, dedi ve sözü haklı bulundu.

Kara Yılanın Kararı

Kerimer tahta tasta gelen suyu içerken rahatladı. Korkusu, acısı, yorgunluğu biraz olsun azaldı. Başına gelenleri bir bir anlattı. Sonra kara yılana döndü:

– Sizin gibi olmak isterdim. Rahatsınız siz. Burada keyfiniz iyi. Oysa biz yük taşırız, sıcak soğuk demeden. Size yük taşımak yok, susuzluk çekmek ve açlıktan süzülmek yok, çöl sıcağında nefessiz kalmak yok…

Kara yılan kendi hayatlarının da birçok zorlukla dolu olduğunu anlatmaya çalışsa da Kerimer bunu kabul etmiyordu. Sonunda kara yılan, Kerimer'e bir anlaşma teklif etti. Böylece Kerimer kendi görüp karar verebilirdi. Kerimer,

– Aman yılan reisi… Ocağına düştüm, etme eyleme… Zaten karınca babayla yaptığım anlaşma bekliyor eşikte. Onlar kıyacak canıma su götürmezsem! Şimdi bir de sizinle anlaşma yaparsam vay hâlime… dese de mecburen kabul etti.

Kara yılan yapacakları anlaşmanın ne olduğunu anlatmaya başladı:

– Benden başka hiçbir yılan çıkamaz çöle, hem gündüz hem de gece. 'Yanar sırtları sıcaktan, donar ilikleri soğuktan.' derdi benden önceki reisimiz. Sadece ben çıkarım kuyudan ki bir mekan bulabileyim bunca kardeşime. Lakin başarılı olamıyorum, nereye gitsem sadece kupkuru kum buluyorum. Beraber yola çıkacağız seninle. Vahaya ulaştıracaksın sırtında beni de… Sonra yaşlı ağaca 'Mekan bul bize.' diye dil dökeceğiz, dedi.

Kerimer çölün sıcağından zaten çok çekmişti, özür dileyen bir tavırla hâlini bildirdi:

– Gidemem. Bir gün bile dayanamamışken çöle, nasıl gideyim ey yılan reisi?

– Kolaylaşır her zor. Yeter ki sabırlı ol. Adın nedir senin?

– Kerimer!

– Bana da Enmar, derler. Vahaya, kuyunun içindeki tünelden gideceğiz. Karanlığı şu sırtımda ışıyan küçük ışıkla deleceğiz. Vahaya ulaşınca yaşlı ağaçtan af dileyeceğim.

– Sizin suçunuz ne?

– Vaha önceden bizimdi, kimseyle paylaşmamaya karar verdik. Bizi bu kara dipli kuyuya gönderdiler.

– Anladım ey yılan reisi Enmar. Ne zaman çıkacağız yola?

– Şimdi!

Vahaya Açılan Kapı

Kara Enmar, Kerimer'in hörgüçsüz, yaralı sırtına sımsıkı dolandı. Öyle sıkı dolandı ki Kerimer bundan mutluluk ve güven duydu. Bunun bir sevgi işareti olduğunu düşündü. Kerimer için bu karanlık yolda en fazla ihtiyaç duyulan şey ışık değil, bir arkadaştı.

Kerimer yürürken ayağı takıldı, kafasını sağa sola çarptı. Bazen tırmanmak bazen kaymak zorunda kaldı. Nihayet ileride sarı, mavi, beyaz ışıkların süzüldüğü vahanın kapısını gördü.

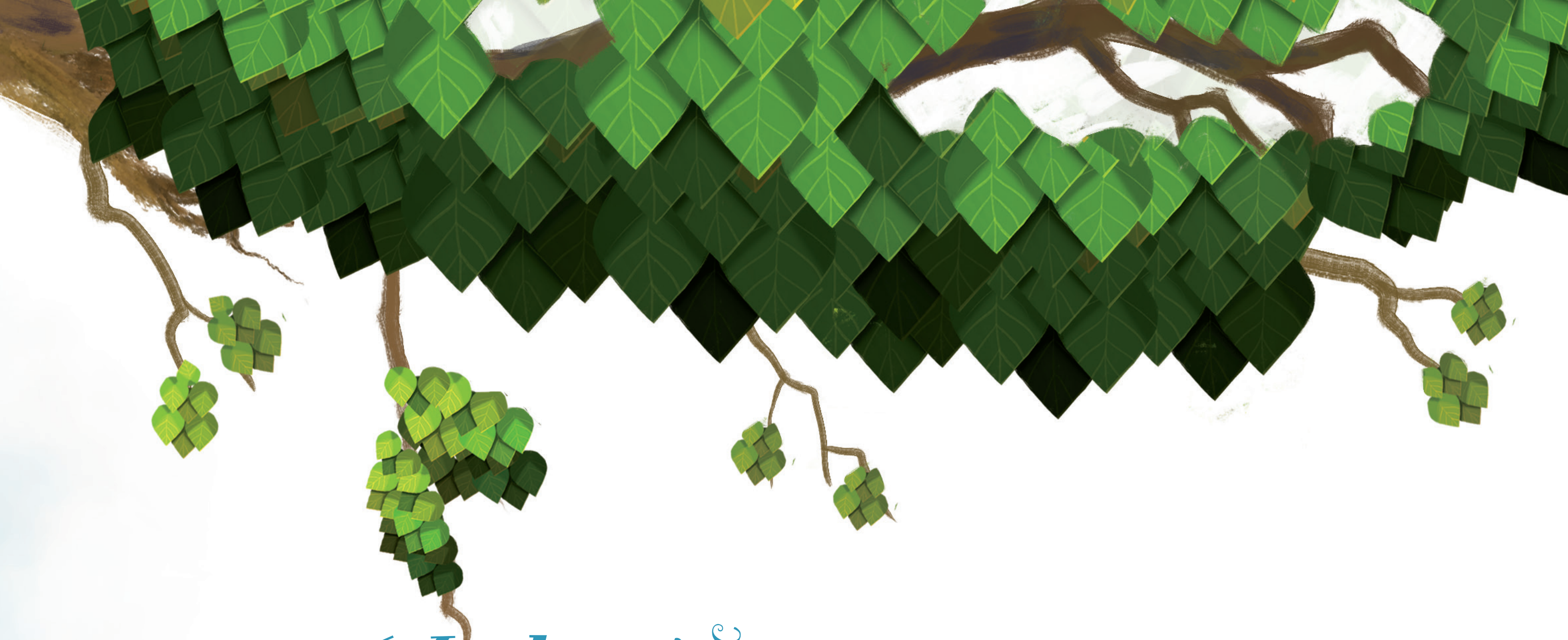
Karşısına çıkacak masmavi berrak bir gökyüzü diliyordu. Gölgesindeki çimenlere uzanıp dinleneceği yemyeşil ağaçlar; durmadan akan akça pakça nehirler, nehirler içinde her renkten balıklar, uzun bacaklı sarı kurbağalar; kanatları bin renkli tüylerle kaplı kuşlar, kadife misali yumuşacık güller, kokusuna doyulmaz salkım salkım leylaklar, sekiz kuleli saraylar, mavi külahlı hokkabazlar, hokkabazların elinde dönüp duran pembeden mora toplar... Acaba bu hayalleri gerçek olacak mıydı? Heyecanla daha hızlı ilerlemeye başlayan Kerimer, Enmar'ın "Aman yavaş ol!" deyişini, duymazlıktan geliyordu.

Vahaya açılan kapının önünde durdu. Işığa ulaşmak için kapıyı itti başarılı olamadı. Tüm gücüyle kapıya vurdu, ama boşuna... Sonunda soluk soluğa kalınca kapıyı nasıl açabileceğini Enmar'a sordu. Enmar, "Kendine doğru çekiver." dedi. Kerimer, denileni yapınca hiç güç harcamaya gerek kalmadan kapı aralandı. Kerimer'in güçsüz bacaklarına yitirdiği kuvvet geri geldi. Koşarak vahaya daldı. Önce ırmaktan kana kana içti. Sonra birer karış olmuş tazecik sulu otları hırsla koparıp koparıp yedi. Nihayet güzel bir uyku için iri ağacın gölgesine uzandı. O anda rahatsızlık hissetti. Silkelendiğinde hâlâ sırtında olan Enmar ileri doğru fırlayıp sert bir ağaç gövdesine çarparak yere düştü.

Kerimer, yerde baygın yatan Enmar'a baktı; ama keyfini bozmaya hiç niyeti yoktu. Koskoca yılan elbet başının çaresine bakar diyerek uykuya daldı.

Yaşlı Ağacın Öfkesi

Esneyerek uyanan Kerimer, Enmar'ın düştüğü yerde kanlar içinde hareketsiz yattığını gördü. Telaşlandı. Yoksa Enmar ölmüş müydü?

Enmar'ın yanına sokulup bakınca kara sırtındaki derin yarıkları, ince ince kanamış çizikleri, içe gömülmüş iri ezikleri gördü. "Ne olmuş Enmar'a böyle?" diye mırıldanırken ince bir dal kırbaç misali sırtında şakladı. Kerimer, çektiği acıyla olduğu yere çöküp kaldı.

Kerimer'e vuran vahadaki yaşlı ağaç kızgın şekilde konuşmaya başladı:

– Seni izliyorum buraya geldiğinden beri ey gafil deve. Kapıdan içeri girdiğinde sırtındaki kara yılanı unutup serin sulardan kanasıya içtin, tazecik tatlı otlardan fazlasıyla yedin. Sonra da fırlattın attın kara yılanı sırtından. Yol arkadaşına faydası olmayanın burada bizimle işi ne? Haydi git yoluna...

Kerimer'in telaşı katlandı.

– Çöle çıkamam ki ben! O sıcağa dayanamam. Tünelden kuyuya gidersem de diğer yılanlar Enmar'ı sorar, onlar bir şey demese bile kuyunun ağzında karıncalar bekliyor. Ben çok büyük hatalar ettim. Ailemi, arkadaşlarımı terk ettim. Bir çöl karıncasının bacağını fark etmeden kırdım. Üstelik karıncaların su depolarının parçalanmasına sebep oldum. Kuyuya düşüp yılanların huzurunu bozdum. Zavallı Enmar'a ise gereken ilgiyi göstermedim. Galiba bir cezayı hak ettim, dedi.

Yaşlı ağaç onun cezasını vermek için kırk dişli yosunlarla ve uçuşan küme küme kuru dikenlerle dört yana haber iletti.

Hüküm Tepesindeki Karar

Kerimer'e verilecek cezayı kararlaştırmak için herkes bir araya geldi. Verilen ceza Kerimer'in geri dönmesi, kimi istemeden üzmüşse gönlünü kazanmaya çalışmasıydı. Ağlamaya başlayan Kerimer, bitkin bir hâlde yatan Enmar'ın yanına vedalaşmak için gitti.

– Ah Enmar, ben yılan olmayı kolay sanırdım. Hâlbuki sizin bir eviniz bile yokmuş. Rahatta olan sen değil, benmişim. Dahası sırtımdan seni attığımda her yanın yara bere içinde kalmıştı da sana yardım etmek yerine kendi keyfime baktım. Beni affet ey bilge yılan.

– Ben affettim. Dilerim diğerleri de affeder.

– Sen benimle gelmeyecek misin?

– Yaralarım iyileşene kadar benim burada kalmama izin verdiler. Senin yolun açık olsun.

Kerimer yalnız başına tünelde yürümeye başladı. Karanlık tünelde nefesi yankılanıyordu. Bu kez hiç korku yoktu yüreğinde, sadece hüzün ve pişmanlık vardı.

Yılanlar Kerimer'in kokusunu aldıkça daha fazla tıslıyor, sevinçle kuyruklarının üzerinde havaya doğru kalkıyordu. Kerimer karşılarına dikildiğindeyse hepsi heyecanla kendileri için mekan bulup bulmadığını duymak istedi. Kerimer:

— Size bir yuva buldum ey yılanlar. Ama bir ricam var. Hepiniz ağzınıza birer yudum su alıp kuyunun dışında bekleyen çöl karıncalarına çıkaracaksınız, dedi.

Yılanlar bu isteği seve seve kabul etti. Her yılan ağzına bin karınca doyuracak bir yudum su alıp kuyudan çıktı. Hepsi gittiğinde Kerimer kuyunun dolunay gibi görünen ağzına bakmaya koyuldu. Bekledi, bekledi, bekledi… Ne gelen vardı ne giden. Kerimer yılanların daha evvel bu kuyudan hiç çıkmadıklarını hatırladı. "Eyvah… Tüm yılanlar çöl sıcağında yandı, kavruldu. Ah ben şimdi neylerim! Neden kimselere dokunmaz iyiliğim! Eyvah ki ne eyvah!" diye feryat etmeye başladı.

Kerimer korkudan titreyen dizleriyle vahaya geri döndü. Yaşlı ağaca gitti:

— Ey ağaç! Kağıt olan, kalem olan, mektup olan, zarf olan ağaç… Tüm yılanlar benim hatam ile öldü gitti. Cezam neyse razıyım, ama son bir şey dilerim. Ailemi göreyim de beni neden hiç özgür bırakmamışlar, bana neden hiç güvenmemişler sorayım, dedi.

Sırlara Sabır Gerek

Yaşlı ağaç, Kerimer'in ailesiyle ilgili haber getiren rüzgârı dinleyince başını eğdi. Ardından konuşmakta karar kıldı:

– Kerimer, hörgüçsüz doğmuş Kerimer! Şanslıyken şanssız olmuş Kerimer. Ailen gitmiş bile çoktan. Zaten senin yüzünden bunca zaman hep aynı yerde konaklamışlar. Sen sıcağa dayanamazsın diye; yorulma, yıpranma diye kımıldamamışlar yerlerinden, dedi.

Kerimer,

– Şimdi anladım her şeyi... Yıllardır çadırlarımız bu yüzden hep aynı yerdeydi. Benim yüzümden, ben göçe dayanamam diye. Hiç koşmamı, yorulmamı istemezlerdi. Yorulurum da zayıf düşerim diye... Ah annem, ah babam! Gittiler işte, dedi.

Ağlayan Kerimer'e ağaç şunları söyledi:

– Kerimer, tüm dileklerin gerçek oldu daha ne istersin? Ailenden kurtulmayı istiyordun zaten. Sonra yılan olmayı diledin, bir kez sürünmekle bile can yaktın, ah zavallı çöl karıncaları... Derken yılanlar seni öldürecekken sana bir tanesi, şuradaki kara yılan, sahip çıktı da onu ölüme terk edip keyif çattın. O da yetmezmiş gibi tüm yılanları da ölüme gönderdiğini söylersin.

Ağaç iri bir dalını Kerimer'in ayakları altına kızak gibi uzattı.

– Seninle bir kısa seyahate çıkacağız. Atla dalıma, dedi.

Kerimer, sımsıkı tutunduğu dal tarafından yukarıya kaldırıldı. Kuyuyu tüm netliğiyle görebiliyordu. Kuyu civarında kumlar hızla inip kalkıyordu. Diğer yandan çöl karıncaları da dağılmıştı. Belki de hepsi susuzluktan kuruyup savrulmuştu. Ağaç, Kerimer'e sordu:

– Gördün mü eserini?

– Gördüm! Hem karıncalar hem Enmar'ın ailesi yok olmuş.

– Ah Kerimer... Sen neden gördüklerini hep yanlış okursun, hadi yanlış okursun neden danışmazsın?

Ağaç, Kerimer'i yere bıraktı. Kum içinde inip kalkan ne kadar kabarıklık varsa hepsi kumlardan başkaldırdılar ki onlarca yılan... Neşeyle selamladılar Kerimer'i. Hep bir ağızdan onlar için bulduğu bu mekânı ne kadar sevdiklerini anlatıp duruyor, teşekkürlerini ardı ardına sıralıyorlardı.

Kerimer şaşkındı. Yılanlar çölü sevmiş, yuva bilmişlerdi. Artık karanlık kuyuların dibinde beklemelerine gerek kalmamıştı. Kerimer yılanlara, çöl karıncalarına ne olduğunu sordu. Karıncaların selamını iletti yılanlar. Çöl karıncalarının sularını alıp daha büyük bir yere depoladıktan sonra istirahate çekildiklerini söylediler. Ayağı incinen karıncanın da iyi olduğunu öğrenen Kerimer rahat bir nefes alıp yere çöktü.

– Ah, şimdi anladım ki aile olmak ne güzeldir, dedi.

– Atla bakalım dalıma, daha gidecek yolumuz var, diye seslendi yaşlı ağaç.

Bir müddet sonra Kerimer şaşkına döndü, çünkü ötelerdeki ailesini görebiliyordu.

İyi Niyet Anahtarı

Ağacın yere bıraktığı Kerimer'i, önce annesi gördü. Büyük bir çığlıkla koşmaya başladı. Babası onun gerisinde titreyen dizlerine daha çok yüklenip destek almaya çalışırken düşe kalka yaklaşıyordu. Arkadaşları sevinçten ağlıyordu. Sımsıkı sarıldılar ve babası söze başladı:

– Ah benim has evladım, nerelerdeydin? Çöl oldu kazan biz olduk kepçe! Seni aramadığımız yer kalmadı. Her taşın altına baktık. Her tepenin dibine sokulduk. Şu yaşlı ağaç senin vahada olduğunu haber vermese çöl sıcağında ölüp yitecektik dolaşıp durmaktan.

Kerimer tüm sevdiklerinden hüzünle özür diledi. Bu yolculukta yaşadıkları, gördükleri ve işittikleri sayesinde her olayda bir ders saklandığını nihayet anlamıştı. Hoşa gitmeyen kusurlar büyük zaferler kazandırabilir, hatalardan ders alınabilirse ömür zenginleşirdi. Kerimer'i kervanın lideri ilan ettiler, çünkü o en tecrübeli ve en bilgili oluvermişti.

Onlar ermiş muradına biz çıkalım kerevetine. Karıncayı küçük, yılanı düşman bilme. Her sırda bin sır vardır bulabilene. Hayat zor olsa da tatlıdır bu sırra erene. Haydi, şimdi hazırlan çık vahanın yoluna; ama o yolda kimseleri incitme.

